

Om prosjekter som kommer og går

- Fagdag Bodø 18.09.2018
- Sture Jacobsen, Sortland kommune

Æ E MÆ

Boligsosialt arbeid

Ung i Sortland

Forskjell på prosjekter som fører til endring
og prosjekter som ikke følges opp

«Æ E MÆ»

Forebygging av seksuelle overgrep

Et eksternt finansiert prosjekt som har vært vellykket og er implementert i ordinær drift

«Forebygging av seksuelle overgrep mot barn og unge»

Prosjektrapport

Tiltak

Kurs til alle foreldre til nyfødte barn(6 uker-6mnd)

- Utgangspunkt i babymassasje
- Kurset fokuserer blant annet på:
  - Styrke tilknytning og skape en trygg relasjon mellom barnet og den voksne
  - Gjøre foreldrene mer bevisste på barnets kroppsspråk
  - Gi de nybakte foreldrene økt trygghet i rollen som mor og far

Opplæring av barn i barnehage

- Eget program for 3, 4 og 5-åringer tilpasset barnets alder
- 3-åringer:
  - Om kroppsdeler- hvordan ser vi ut – begrepsbygging
- 4-åringer:
  - kroppens funksjon, følelser, empati, mot til å si ifra, grenser og om relasjoner

- 5-åringer:
  - Oppfølging fra tidligere år
  - Om gode, vonde og ulovlige hemmeligheter
  - Om gode, vonde og ulovlige berøringer
  - Hvordan blir vi til

Undervisning 3.+ 4. klasse

- Fra høst 2017
- Gjennomføres av helsesøster i forbindelse med ordinær helseundervisning
- Tema: Kosthold, hygiene, tenner, søvn, skjermbruk, fysisk aktivitet, refleks, trafiksikkerhet, følelser, vennskap, psykisk helse, vold i nære relasjoner og seksuelle overgrep. Viser filmen «Barn skal vite»

Undervisning 7. klasse - tema time for time

- Seksualitet
- Identitet og selvfølelse
- Kroppen
- Vold i nære relasjoner
- Vennskap, forelskelse, kjærlighet
- Grenser
- Seksuelle overgrep

Opplæring av barn og unge med utviklingshemming

- Undervisninga gis av ansatte i Habiliteringsteamet ved Nordlandssykehuset, Vesterålen
- Samme tema som i 7. klasse
- Utgangspunkt i KIS (Kropp, Identitet og Seksualitet) som er utviklet av habiliteringstjenesten i Bodø – Nordlandssykehuset.
- Kurs over 2 dager etter behov – minst 1kurs i året

Undervisning russekullet

- Mål om å forebygge voldtekt
- Tema:
  - Festrelaterte voldtekter, sovevoldtekt, medvirkning til voldtekt, falsk anmeldelse, strafferettslige konsekvenser
  - Konsekvenser for overgrepsofsatte og overgriper
  - Film, «Blikkfang»

Konsultasjonsteam seksuelle overgrep og vold

- Består av: Helsesøster (leder), barnevernstjeneste, politi, psykisk helsetjeneste, kommunepsykolog, pedagog ansatt i helsetjenesten og kommuneoverlege.
- To faste møter i halvåret og ellers ved henvendelser.
- Tar i mot henvendelser fra fagpersoner som er bekymret for at et barn utsettes for overgrep. Henvendelse fra privatpersoner må gå via fagpersoner.
- Henvendelsene blir drøftet anonymt
- Bruker modellen for reflekterende grupper og guider fagpersonen videre i prosessen

School-based programmes for the prevention of child sexual abuse

Published:

16 April 2015

Authors: Walsh K, Zwi K, Woolfenden S,
Shlonsky A**Primary Review Group:**Developmental, Psychosocial
and Learning Problems GroupSee the full Review on
the Cochrane Library**Background and review question**

School-based education programmes for the prevention of child sexual abuse have been implemented on a large scale in some countries. We reviewed the evidence for the effectiveness of these programmes in the following areas: (i) children's skills in protective behaviours; (ii) children's knowledge of child sexual abuse prevention concepts; (iii) children's retention of protective behaviours over time; (iv) children's retention of knowledge over time; (v) parental or child anxiety or fear as a result of programme participation; and (vi) disclosures of past or current child sexual abuse during or after programmes. The evidence is current to September 2014.

Study characteristics

This review included 24 studies, conducted with a total of 5802 participants in primary (elementary) and secondary (high) schools in the United States, Canada, China, Germany, Spain, Taiwan, and Turkey. The duration of interventions ranged

Resultattabell 1. Undervisning på skolen for å forebygge seksuelle overgrep

Resultater: hva skjer?	Elever som IKKE får undervisning om seksuelle overgrep	Elever som får undervisning om seksuelle overgrep	Tillit til resultatet
Beskyttende atferd¹ Trolig øker ferdigheter i å beskytte seg selv blant barn som får undervisning om seksuelle overgrep	390 per 1000	795 per 1000 (559 til 914 per 1000)*	+++○ Middels
Forteller om seksuelle overgrep Trolig vil flere fortelle at de blir utsatt for seksuelle overgrep blant barn som får undervisning om seksuelle overgrep	4 per 1000	14 per 1000 (5 til 45 per 1000)*	+++○ Middels

* Tallene i parentes viser feilmarginen - et mål på hvor usikkert resultatet er på grunn av tilfeldigheter. Den angir hvor rimelig det er å anta at resultatene ikke bare gjelder for dem som ble undersøkt akkurat her, men også for alle andre liknende personer. Det er rimelig å anta at resultatet i 95 av 100 tilfeller vil ligge innenfor den oppgitte feilmarginen. ¹ Bans beskyttende atferd handler om å lære seg å holde seg unna fremmede, at de bestemmer over sin egen kropp og at ingen andre skal ta på dem. Beskyttende atferd ble målt med spørreskjemaer og vignett-eksempler.

Resultattabell 2. Undervisning på skolen for å forebygge seksuelle overgrep

Resultater: hva skjer?	Hvor stor forskjell?	Tillit til resultatet	Hva er tallene bak?
Kunnskap¹ om seksuelle overgrep Trolig øker kunnskap om seksuelle overgrep blant barn som får undervisning om seksuelle overgrep	▲▲▲ Moderat	+++○ Middels	0,61 SMD ² lavere hos de som fikk undervisning (0,45 til 0,78 lavere)*
Angst og frykt for seksuelle overgrep Trolig liten eller ingen forskjell på angst eller frykt for seksuelle overgrep blant barn som får undervisning om seksuelle overgrep	▲▲▲ Liten til ingen	+++○ Middels	0,08 SMD ² lavere hos de som fikk undervisning (0,22 lavere til 0,07 høyere)*

Overgang fra prosjekt til drift

- Tiltakene var godt kjent og akseptert
- God timing med opptrapping i helsestasjonstjenesten sørget for videre finansiering.
- Sortland allerede kjent for Æ E MÆ
- Likevel ingen selvfølge med videreføring

Boligsosialt arbeid

- Prosjekt initiert av Husbanken – kommunen invitert til å delta
- Hovedfokus på «Fra leie til eie»
- Kunnskapsbygging
- Modellutvikling – Sortlandsmodellen
- Rapport og oppmerksomhet i nasjonal rapport
- Så total stopp – ingen i kommunen tok initiativ

- Sortland Boligstiftelse innførte gjengs leie – førte til økte inntekter
- Behov for å bruke overskudd boligsosialt.
- Inviterte kommunen til samarbeid/spleis på stilling
- I dag er 19 familier og 44 barn i ordningen
- 1 har overtatt hjemmelen og 1 er på vei
- Nye hus og familier fases fortsatt inn

«Ung i Sortland»

- Sortland invitert inn i «Ungdom i svevet»
- Utvikling av modeller for tilnærming til ungdommer med forskjellig utfordringsbilde.
- Stort prosjekt med flere prosjektmedarbeidere og betydelig oppfølging fra Fylkesmannen og forskning fra universitetet Nord

- Enorm medvirkning fra barn og unge i Sortland
- Utstrakt vennesarbeid med Europa
- Utvikling av kommunedelplan for oppvekst STOLT
- Oppstart av ungdomsråd
- Vedtatt opprettelse av «ung ordfører»

Hva er bra?

- Forankring
- God tid i oppstarten av perioden – god planlegging – prosjektplan og plass i overordnet planverk
- Gode prosjektledere
- Prosjekteier som vil lykkes
- God oppfølging fra eksterne – kunnskap – forskning – inspirasjon

- Prosjektstyring strategisk valg av styringsgruppe
- Noen som «brenner» og et formål som flere kan «tro på».
- En god porsjon flaks

Hva påvirker negativt?

- Manglende forankring
- Manglende styring
- Ikke gode prosjektledere å oppdrive
- Manglende kontroll over kontroverser
- Uflaks

Refleksjoner

- Enormt prosjektfokus i Norge
- Kommunene har mulighet til å søke på mange områder – ikke så god koordinering
- Stor forskjell på rapporteringskrav. Bufdir svært krevende
- Skaper innovasjon